

AZ EMBER ÉS KÖRNYEZETE

Abból az alkalomból, hogy az ENSZ égisze alatt megkezdődtek Az ember és környezete tárgykörrel megbirkózni hivatott — valóban rendkívüli jelentőségű — nemzetközi szuper-értekezlet előzetes munkálatai, a Természetvédelem Évében e tavaszi számunkban nagyobb teret biztosítottunk örök feladatunk, az „embervédelem” sajátos problematikájának, mint a táj tisztasága, megőrzése, a szennyeződés okozta ártalmak leküzdése.

Tárgyi, alanyi, terjedelmi lehetőségeink szabták meg csoportosításunk kereteit. A téma jelentősége persze további közléseket is megkíván; nem mondunk le például vizgáldkódásunk tervezetének illő értékeléséről, amelyre legközelebbi számainkban még visszatérünk (Országos program az ésszerű vizgáldkódásról, az öntözési, árvízvédelmi, lecsapolási és talajerózió-leküzdesi munkálatok kiterjesztéséről Románia Szocialista Köztársaságban az 1971—1975-ös években, és az 1985. évig terjedő általános távlati előirányzatokról).

Filozófus, biológus, ökológus, közegészségügytanász, botanikus, radiológus szerzők írnak e számban, s a kört az idegenfajalom művelődési és társadalmi vetületeinek felvetéséig tágtítottuk.

U Thant ENSZ-főtátrkar nagy fontosságú Jelentéséből oldalakat idézünk, s jó ez az alkalom a nooszféra „megteremtőjének”, az egyébként is sok szellemi izgalmat kiváltott Teilhard de Chardin-nek a bemutatására.

A szerkesztőség kérésére szépirók műhelyéből is előkerültek „ráérzésük” lapjai, a művészi illusztrációk, a képszerkesztés funkcionalitása az összképet szolgálja.

Szerzőink — harmóniát követelve — a természet, ezen belül nyilván elsődlegesen az ember újabb keletű, korszerű feltésének adnak hangot.

Ez az egybehangsás az „ember és környezete” viszonylatban, a természetvédelem látszólagos világnézeti problémátlanságán túlmutatva idézi az ökológiában is a politikumot.

Félreérthetetlenül bizonyítja a globális természetvédelem követelményének világpolitikai jellegét — és esélyeit — az a nagy jelentőségű tény, hogy az akció szervezője a nemzetközi élet legtekintélyesebb fóruma, maga az ENSZ.

Az emberiség ismétlődő szerencsétlensége, hogy most — a természeti környezet fokozódó veszélyeztetettsége miatt — kénytelen kevesebbet foglalkozni azzal, amit alkotón megvalósítani vágyik, s több energiát fordítani arra, aminek bekövetkezését mindenáron el kell kerülnie. Ez azonban semmiképpen sem terelheti el figyelmünket az emberi viszonylatokról, a legkonkrétabbokról, a legközelebbiekről. Hiszen, végső soron, az emberek közötti viszonylatok döntik el még az ember természeti környezetének sorsát is. Az ökológiai ártalmakkal kapcsolatban például gyakran emlegetik a demográfiai robbanást. Csakhogy — az anekdota szavaival élve —: a születésszabályozásról mindig csak azok beszélnek, akik már megszülettek.

A tudományos forradalom reményteljes szakaszában nem állítjuk tehát szembe a homo fabert a homo sapiensszel, s míg az emberek százmilliói éheznek vagy jofosztottak, paradoxonként értelmezünk olyanszerű tételeket, hogy minél gazdagabb a társadalom, annál több ártalomnak van kitéve. A szennyeződés pesszimista, lehangoló bemutatása csupán további, még veszedelmesebb „belső” szennyeződést okozhat: rossz közérzetet.

Pedig akik feladják a reményt, azok aztán a kihálásra ítélt specicsenek sorába taszítanak az emberiséget.

Farkas László

